

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhid., Sibiu, str. măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, str. măcelarilor Nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de douăori 24 fl., — de trei ori 30 fl.
rândul cu litere garmond.

Reforme electorale.

— Reflexiuni. —

Credem, că și cetitorii ziariului nostru vor fi de o părere cu noi, că din vorbele domnului prim-ministru Khuen Héderváry, reproduse în numărul premergător, nu poate ști nime, cam ce proiect de lege ar intenționa guvernul actual să presinte la timpul seu parlamentului ungar în chestia reformelor electorale? Un lucru să știe însă cu pozitivitate, a-nume, că contele Khuen-Héderváry nu prea e aderent al votului universal, cu toate că una din misiunile pe cari le-a primit dela Coroană, atunci când a fost încredințat cu formarea cabinetului său actual, a fost și este și introducerea votului universal la alegerile pentru dietă. În chestia reformelor electorale contele Khuen-Héderváry inclină deci, cu ministrul Hieronimy împreună, spre părerea contelui Tisza, care vrea numai o *lărgire* a dreptului electoral, iar nu o *estindere* a acestui drept asupra tuturor cetățenilor țării.

Contele Khuen-Héderváry nu atinge cu nici un cuvânt votul *universal*, ci vorbește numai despre votul „*egal*”, care intru atâta are să fie egal, întrucât *pluralitatea* contelui Andrassy e abandonată; și vorbește despre *votarea secretă*, pentru care guvernul nu se poate însufleți, și crede, că și opiniunea publică o va abandona, după ce se va *cristaliza* din destul, când va ajunge adecă să vadă chestia reformelor electorale pusă la ordinea zilei.

De aci aflăm deci, că proiectul despre reformele electorale nu va fi prezentat parlamentului așa curând, ci numai după cristalizarea opiniunii publice. Dar cristalizarea aceasta a opiniunii publice din țară există deja de mult. Ea a existat atunci, când țara n'a dat majoritate parlamentară contelui Tisza, ci l-a silit să se retragă dela conducerea țării, cu partidul său împreună, toc-

mai pentru că în chestia reformelor electorale nu s'a pus pe punctul de vedere al opiniunii publice, nu a acceptat votul universal, ci s'a pronunțat numai pentru lărgirea dreptului de alegere. A existat apoi atunci, când țara a dat coaliției, nu majoritate, ci aproape unanimitate parlamentară, numai din motivul, că coaliția avea trecut în programul ei de muncă votul universal, pentru a cărui introducere la alegerile pentru dietă primise și mandat dela Coroană. Și e cristalizată foarte bine și acum opiniunea publică, căci dacă țara a întors spatele coaliției și dă sprijinul necesar guvernului și partidului său, o face numai în vederea faptului, că guvernul actual încă a venit la putere cu misiunea, primită dela Coroană, de a face legea votului universal.

N'ar fi bine deci, ca opiniunea publică a țării să fie de nou înșălată în așteptările sale, cum a fost înșălată din partea guvernului coaliționist, care a îmbătat-o cu apă rece ani dearândul, ca la urmă să o surprindă cu pocita de *pluralitate*.

Opiniunea publică astăzi pretinde sus și tare votul universal, egal, direct și secret. Și după ce pe partea opiniunii publice s'a pus și Coroana, va trebui să i-se dea aceea ce cere, dacă nu din partea actualului guvern, apoi din partea altuia, căruia țara încă îi va da ne-greșit necesara majoritate parlamentară, ca să-l poată trece în lege.

Asta e situația în țară, pe care guvernul trebuie să o cunoască. Să sperăm deci, că și în declarațiunile dlui ministru prezident, cu toate că nu găsim cuvântul „*universal*”, totuși votul universal e de înțeles când se spune, că dreptul de alegere poate fi estins atât de mult, *cum să dorește în păturile și cercurile cele largi*, pentru că păturile și cercurile cele largi doresc „*votul universal*”; lucru pe care mai bine l-a înțeles Maiestatea Sa, când a însărcinat acum al doilea guvern cu com-

punerea unei legi electorale, bazate pe votul universal.

Temerea, că prin introducerea votului universal la alegeri ar putea fi periclitat caracterul unguresc al țării, e cu totul nebazată. La anul 1848, când prin legea electorală ungară dela Pojon au fost atrase între barierele constituției patriei păturile largi ale populației, nu s'a făcut alta, decât s'a dat vot universal cetățenilor țării, pentru că pe atunci fiecare țaran dela sate avea câte un sfert de sesiune de pământ, censul cerut de lege pentru exercitarea dreptului de alegere, iar așa numiții *jeleri*, fără pământ, erau foarte puțini. Și a primit prin aceasta parlamentul unguresc altă față, nu cea avută și mai înainte, pronunțată ungurească? Nu! Așa va fi deci și acum, în cazul că se va introduce votul universal la alegeri, — rolul de conducere va rămânea asigurată pe seama poporului maghiar din patrie, ca cel mai numărös, mai bine situat și mai înaintat în cultură. Perderea o va avea poatecă numai o anumită clasă socială, care va trebui să lase terenul pe seama altora, iar aceasta nu va fi la nici un caz în detrimentul, ci spre binele și folosul patriei.

Nu are deci nici un motiv actualul guvern de a se teme de votul universal. Ba chiar din contră, punerea lui pe steagul cu care intră în luptele electorale ce ne stau la ușă i-ar fi numai de folos, pentru că cu atât mai sigură și mai mare ar putea să-i fie majoritatea pe care iar da-o la alegeri din toată inima cei dornici de a vedea odată o schimbare de lucruri în țară, spre binele populației, schimbarea, care oricum să precumpănim lucrurile, nu poate să ne vină decât numai din o radicală modificare a legii electorale actuale, din introducerea la alegeri a *votului universal, egal, direct și secret*.

Zece Maiu. Astăzi se sërbează cu mare solemnitate pretutindenea în România aniversarea proclamării independenței țării și a regatului român.

Maiestatea Sa se interesează mult de mișcările electorale din țară. Sâmbătă a primit în audiență lungă pe prim-ministrul Héderváry, care i-a făcut raport amănunțit despre situație și despre șansele pe cari le are guvernul la alegeri. Maiestatea Sa mai rămâne numai săptămâna aceasta în Budapesta, apoi pleacă la Bosnia și de aci acasă, la Viena. Înainte de a pleca din Budapesta, va mai primi odată în audiență pe dl ministru prezident, pentru a-i asculta de nou raportul în chestia alegerilor pentru dietă.

Alegerile. În cele două cercuri electorale ale orașului Sibiu, precum și în cele patru cercuri electorale ale comitatului Sibiu, alegerile pentru dietă se fac în prima zi a lunii Iunie. Tot atunci se fac alegerile în comitatele Arad, Timiș, Torontal, Carș-Severin, Maramurș, Solnoc-Dobăea, și Alba-inferioară, iar în 2 Iunie să fac în Comitatele Bihor, Hunedoara, Mureș-Turda și Sătmar.

Resultatul alegerilor. După rapoartele intrate la guvern se face socoteala următoare cu privire la rezultatul alegerilor pentru dieta țării: Kossuthiști vor fi aleși cam vre o 80 de deputați, Josthiști 40—50, afară de partide 25 (aci se înțeleg Andrassyști), iar celelalte partide împreună vor avea cam 35 de deputați. Partidul muncii va avea prin urmare 220—230 de deputați, deci majoritatea în dieta țării. Firește, socoteala poate să sufere mari schimbări încă, fiind ea făcută fără — alegători.

În Bosnia și Herțegovina s'au făcut Mercuri alegerile pentru dieta provincială. Cum se știe, în aceste două țări s'are e introdus votul universal, din grația Maiestății Sale. Interesul față de alegeri a fost foarte mare. Au mers la urnă pentru a și da voturile 9/10 din cei trecuți în listele electorale. Au fost aleși candidații organizației naționale sârbești, și candidații organizației mohamedane, iar în curia catolică au învins candidații Sârbilor, față de candidații Croaților. Croații au căzut pe întreaga linie. Puțini dintre ei au putut să fie aleși, pe când candidații Sârbilor au întrunit aproape unanimitatea voturilor date. Ce-ți face buna organizare!

FOIȘOARĂ.

Ziaristica bisericească la Români

de Onisifor Ghibu.

(Urmare).

Spre „vântul de idealism, care a început dela o vreme să bată în Apusul Europei”¹ voia să abată *Apostolul* suferințele cetitorilor săi, în a căror îndreptare avea o încredere oarbă. Și aceasta nu cu cele 10 porunci ale Testamentului Vechiu, ori cu amenințări cu infricoșatele chinuri ale iadului, ci prin arătarea în fiecare clipă a sublimității vieții bine întrebuintate, a rolului ce a jucat totdeauna pe de o parte religia, pe de alta idealismul în suferințele indivizilor și în ale popoarelor, — și prin arătarea de modele din trecutul bisericeii creștine și a întregii lumi civilizate, precum și mai ales prin dovedirea adevărului, că un popor nu poate trăi fără religiozitate. Și pentru aceasta s'a pus în legătură cu celebrități de ale Europei, cu profesori din Paris și din Berlin, la a căror colaborare a apelat în speranță că cuvântul lor va găsi răsunet în țara românească, — dar străduințele „apostolilor” n'au avut un succes în nici o direcție. Chiar și unele din foile bisericești ca *Consolatorul* i-au ajutat să cadă. Au mai ajutat și puținii cetitori între cari cei mai mulți nu-și plăteau abonamentul, ci făceau haz de provocările desperate ale redactorilor către public de a-și achita abonamentul.

¹ Nr. I. 1 Octomvrie 1900.

Dispariția *Apostolului* a însemnat de sigur o nouă înfrângere, pe care a fost osândit să o îndure sentimentul religios în sinul poporului românesc.¹

„*Apostolul*” e una din puținele pagini frumoase ale luptelor pentru *cultură adevărată* în România.

Al doilea ziar bisericesc apărut la 1900 e *Lumina*, „revistă bisericească pentru elocința amvonului, cultura religioasă a clerului și a poporului” (1 Martie 1900). Ea apărea în București supt redacția medicului Dr. E. Elefterescu, care e de confesiunea greco-catolică și care și-a început activitatea sa ziaristică într-o foaie bisericească din Ardeal, în Foaia diecezană, unde scria despre chestiuni de igiena dinților, igiena gurei etc. Mai târziu a scris la diferite reviste bisericești din România și din Ardeal, unite și neunite, despre diferite chestiuni bisericești. Când și-a creat organul propriu dsa a voit să dea un avânt predicii, pentru care a și lucrat mult. Din întreaga activitate pe teren bisericesc a dlui doctor Elefterescu însă anevoie va rămânea ceva. S'au găsit chiar oameni răi cari să afirme, că întreaga activitate pe terenul „elocinței amvonului” a dlui Dr. E. e un plagiu. — „*Lumina*” nu înseamnă mai mult decât dorința de-a contribui la luminarea clerului și a poporului. Cât pentru folosul real, pe care l-ar fi adus la timpul său, acesta e prea puțin însemnat.

Lumina a dispărut la 1901.²

¹ Între cei 12 redactori ai jurnalului cunoaștem pe d-nii Al. Tzigara-Samurcaș, C. Banu, preotii Gr. N. Popescu și M. Mihăileanu.

² Avea și un caracter școlar.

În anul 1900 s'a aprins și în Turnu-Severin o *Candelă*, care a avut însă o licărire slabă și de scurtă durată.

În 1901 nu mai apare această revistă nouă. Cea mai apropiată revistă nouă e: *Cuvântul adevărului* din Râmnicul Vâlcei, ea organ al episcopiei de acolo. Noul organ spunea că „vrea să slujască ca o tribună dupe care fiecare preot să-și poată arăta puterile sale în ceea ce privește buna stare a sfintei biserici ortodoxe de răsărit, ca în ea să se publice predicile cele mai bune ținute de preoți, și în sfârșit să se mențină pe terenul obiectiv și al moderației potrivit cu Sf. Scriptură, cu predania și cu sf. canoane”.

Revista aceasta aduce deci ceva nou: ea se lmbia ca o tribună a preoților, cărora le dădea ocazia să-și spună pe deoparte nevoile, pe de alta să-și valideze cunoștințele. Acesta era un rezultat al asociațiilor preoțești, cari în timpul din urmă s'au înmulțit în unele eparhii ale țării. „*Cuvântul adevărului*” s'a ținut de programul său. El e astăzi una dintre cele mai corecte reviste bisericești.

Tot în 1902 mai apare *Revista societății clerului argeșan „Frăția”* în Curtea de Argeș, care mai târziu (1 Ianuarie 1904) își schimbă numele în *Păstorul ortodox*. A dat articole interesante, între cari nu trebuiesc puse însă și schițele dlui I. Rădulescu-Niger. — În adevăr schițele acestui poligraf sunt destul de slabe și par a nu fi scrise din prisosul sufletului, ci din nevoia de a câștiga. Tot astfel sunt și poeziile dlui R. Niger.

³ 11 Decemvrie 1902.

Neadevăruri.

Severii confrăți dela „Tribuna” scriu într'un prim articol al numărului de Joi, 19 Maiu, sub titlul „O tăcere vinovată” următoarele: „Telegraful Român” n'a anunțat cartea (e vorba de monografia asupra lui Șaguna, scrisă de Dr. I. Lupaș) decât în ziua sărbătorilor în câteva rânduri șterse... în loc ca să fi vestit încă cu luni întregi înainte, ca să și-o poată procura fiecare intelectual român... și ca „Telegraful Român”, din orașul reședinții lui Șaguna, tot astfel au tăcut și celelalte ziare ale noastre din țara aceasta: nicăieri nu s'a scris nici un cuvânt despre această carte...”

La aceste învinuiri gratuite răspundem cu următoarele date exacte: În ziarul nostru am publicat încă în *Februarie* 1909 în numerele 15, 16 și 17 lucrarea *Anastasia Șaguna, ca „fragment dintr-o monografie asupra mitropolitului Șaguna”* scrisă de Dr. I. Lupaș. Am publicat-o cu învoirea autorului. În acelaș număr în care s'a început publicarea acestei lucrări, am dat o notiță foarte elogioasă despre conferința ținută sub titlul „Doi ani din viața lui Șaguna”, și am pomenit acolo de repetiții de monografia, la care luara pe atunci dl Lupaș. Despre cartea aceasta a mai scris și „Luceafărul”, care apare tot în orașul reședinții lui Șaguna. Va să zică este cu desăvârșire fals a declara despre „foarte condamnabila” tăcere a organelor noastre, întrucât privește cartea dlui Lupaș, care și de altcum nu e a dlui Lupaș, ci a consistorului mitropolitan. Domnul Lupaș a scris-o numai, și pentru o a scris-o, din încredințarea consistorului mitropolitan, a fost remunerat cu frumoasa sumă de o mie de coroane; iar tipărirea cărții s'a făcut pe cheltuiala consistorului mitropolitan, care, ca editor al cărții, a știut cum să o desfășoare, fără reclame cu toba mare, astfel, că din trei mii de exemplare astăzi puține mai sunt cari-și așteaptă desfășurarea. Domnii dela „Tribuna” au scris deci iarși într-o chestia, pe care nu o cunosc de loc.

Călătoria la Bosnia a Maiestății Sale.

Consiliul comunal din Mostar în ultima sa ședință a votat cu însuflețire un credit nelimitat pentru împodobirea orașului cu prilejul sosirii Maiestății Sale Monarhului; în amintirea pentru toate timpurile a evenimentului istoric se va introduce în oraș lumină electrică cu un preliminar de o jumătate de milion de coroane, și se vor clădi băile comunale de abur cu o cheltuială de 60 de mii cor. Un comitet special al organizării naționale sârbești face pregătirile cele mai întinse, pentru a manifesta cât se poate de splendid loialitatea populațiunii sârbești ortodoxe.

Călătoria Impăratului și Regelui nostru Francisc Iosif în Bosnia și Hertegovina se va face după următorul program:

Trenul separat va sosi în Brod la 30 Maiu n. la 5 ore dimineața. Maiestatea Sa va fi primit la gară de autoritățile locale și după un scurt interval trenul pornește spre Sarajevo. În stațiunile Doboi (8 ore dim.) și Zenița (12 ore) trenul se oprește și M. Sa este salutat de autorități. Dejunul se servește în tren. Sosirea în Sarajevo va fi la orele 3 d. a. Aci M. S. primește mai întâi raportul comandantului fortăreței, și apoi într'un pavilion anume clădit toate autoritățile, corporațiunile și

deputațiunile își prezintă omagiile lor. De la gară M. Sa trece printr'un spălar de trupe la Conac. Orașul va fi iluminat și va urma o retragere aranjată de muzicile militare și de veterani.

La 31 Maiu dimineața M. S. dă audiențe, vizitează orașul, toate bisericile și primăria. La 5 ore este dinelul în Conac. La 1 Iunie dimineața va avea loc o revistă militară, apoi tinerimea școlară va face o manifestație omagială, vor urma audiențe și cu un dinel se termină programul zilei. La 2 Iunie M. Sa vizitează fortificațiunile din Sarajevo și după amiază merge cu trăsura la Ilidze. La 3 Iunie 6 ore dimineața este plecarea la Mostar. Trenul se oprește la Conița, unde se prezintă comandantul corpului de armată al 10-lea, și la Jablanica. Sosirea în Mostar la 12 ore, unde M. Sa va descinde la hotel Narente, va primi autorități, va da audiențe și o masă. Seara la 6 ore M. Sa pleacă pe acelaș drum înapoi la Brod.

Stenografia română.

Răspuns la articolul din numărul 41-42 al „Telegr. Român”.

Domnul *Henric Stahl* din București ne trimite spre publicare scrisoarea următoare:

Onorată redacțiune! Prin amabilitatea dlui profesor *Iorga* am luat cunoștință de un articol despre „Stenografia română” al dlui *I. Țițiu* apărut în ziarul *dvoastre*, în care se aduc laude pe deplin meritate bucovineanului *E. Suceveanu* pentru încercarea sa de a da o stenografie „proprie limbii românești” și se critică cu aprecieri greșite cărțile mele de stenografie.

Pentru că cetitorii *dvoastre* să și poată forma o părere nepărtinitoare despre stenografia la Români și se înțeleagă care a fost munca fiecăruia pentru răspândirea frumoasei arte a stenografiei, m'am crezut dator a da drept răspuns următorul scurt istoric al stenografiei la Români.

În vechile noastre documente se găsesc număroase prescurtări de cuvinte, terminări și chiar locuțiuni des repetate. Aceste prescurtări nu se fac însă în vederea economisirii timpului în dorința unui scris mai repede, ci se fac în vederea economisirii pergamentului scump, se fac prin imitare după prescurtările foarte număroase în documentele latine — unde prescurtările sunt vestigii rămase din vechia stenografie română a lui *Tirove*, soluți liberat al marelui orator roman *Cicero* — și se fac în fine din motive de ornamentație; așa sunt mai ales frumoasele îmbinări de litere cu unele efecte atât de artistice de pe inscripțiile bisericilor și mormintelor vechi românești.

Ideea stenografiei ca mijloc de a păstra discursurile marilor oratori ai neamului, nu poate lua naștere decât în zile de libertate a cuvântului, stenografia trăind din libertate și perind cu dansa.

Primul parlament în care durerile neamului românesc au putut fi spuse cu glas tare, a fost *Obșteasca adunare* înființată în Moldova și Muntenia de regulamentul organic la 1831. Stenografi nu puteau fi atunci, iar cuvântările rostite în această epocă de regenerare au perit.

Cel dintâi care a priceput însemnătatea frumoasei arte de a fixa pentru veșnicie cuvântul peritor a fost marele român *C. A. Rosetti*, care la 1848 se oferă a preda gratuit stenografia lui *Taylor* pe care o

învățase la Paris; e silit însă să plece în exil întrerupându-și cursul.

La 1857, când avem pentru a doua oară un parlament: *Divanurile ad hoc*, tot n'au fost stenografi; cuvântările însă s'au resumat de tinerii cei mai culți pe cari i avea țara, și putem mai bine retrăi acele vremuri de patriotice mișcare. Debaterele *Divanului ad hoc* din Moldova sunt mai ales perfect resumate de un tânăr de 25 ani atunci, care a fost apoi prezident al consiliului și șef al partidului liberal, dl *D. A. Sturdza*.

Discursurile rostite în *Adunările Elective* din Iași și București s'au cules iarși de tahirafi. Cîtăm ca cei mai de seamă dintre dâșii pe *Eugeniu Stătescu*, fost ministru, prof. univ. Gr. Ștefănescu, *Petru Grădișteanu*, Gr. Manu etc.

Reclamațiunile sunt însă zilnice contra insuficienței resumatelor tahirafilor, se impune candidaților la locurile vacante de tahirafi învățarea stenografiei, fără succese însă.

La 1849 se făgăduiesc premii acelora cari ar învăța stenografia, dar tot de geaba. La 1861 un străin ca nume, român însă ca suflet, poetul *Henric Winterhalder*, cel care a scris cunoscutele versuri: „Dâmboviță apă dulce, Cine bea nu se mai duce” și „Păsărică mititică, De ce fugi din țara mea, Ori ți-e frico, mititică, Că te-apucă o iarnă grea?” etc., predă un curs public gratuit de stenografie și formează primii stenografi ai țării românești. În acelaș an 1861 *Elie Bozianu*, elevul lui *Winterhalder*, tipărește prima carte de stenografie după cursul profesorului său. La 1862 pe baza unui concurs *Bozianu* și alți 3 elevi ai lui *Winterhalder* intră ca stenografi în parlament. De la 1885 nu mai sunt decât stenografi în parlament, lupta aprigă la un moment dat între tahirafi și stenografi terminându-se în favoarea progresului.

De la 1861 până astăzi stenografia s'a răspândit foarte încet prin cărți apărute cam din 10 în 10 ani una, prin lecțiuni individuale, rare cursuri publice.

Winterhalder a predat stenografia engleză *Taylor*. Alte adaptări ale acestei stenografii, după cartea pomenită din 1861 a lui *Bozianu* au mai fost: *E. Bozianu* 1865, *D. Păun* 1878, *Protopopescu* 1891 și *N. Harezeanu* 1900.

La 1864 *transilvăneanul D. Răduciu din Sibiu*, stenograf al dietei transilvane, a adaptat cel dintâi limbii române stenografia germanului *Xaver Gabelsberger*. Alte adaptări s'au făcut de *D. Stoienescu* la 1871, (*București*) *Eugeniu Suceveanu*, un *Bucovinean* la 1872 și la 1882 când a căutat, modificând alfabetul german, să creeze o stenografie națională română; *E. Kohn* 1907.

La 1898 autorul acestui articol a dat o adaptare a stenografiei francezului *E. Duployé* la limba română. Alte adaptări: *Tr. Negrescu* 1899 curs autografiat, predat la școala militară din *București*; la 1909 am dat o nouă adaptare întregită cu teme și versiuni umoristice, tot la 1909 am publicat abrevierile mele originale grefate pe alfabetul *Duployé*. În 1906 am scris „Stenograful” revista pentru răspândirea stenografiei „*Duployé*”.

La 1900 am scris un sistem original de stenografie pentru a stenografia cu literele obișnuite latine.

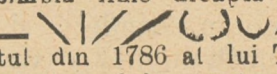
În vara anului 1903 a apărut autografiat rezumatul cursului original română necu predat întâi la *Vălenii de Munte*, în

Isnuar 1910 acelaș sistem original, cursul autografiat, predat la școala militară din *București*. În vara anului aceasta voi scoate istoricul stenografiei la Români, însoțind stenografia mea originală întocmită după frecuența sunetelor în românește și combinarea lor.

Precum se vede s'au adaptat până acum 3 sisteme străine limbii românești: al englezului *Taylor*, al germanului *Gabelsberger*, al francezului *Duployé*, și s'au făcut două încercări de a se da o stenografie românească originală de *E. Suceveanu*, modificând alfabetul *Gabelsberger* la 1882, de mine la 1908 cu un alfabet absolut original, întocmit pe baze cu totul noi.

Se nește întrebarea, dacă e nevoie de o nouă stenografie românească, când fiecare din cele trei adaptațiuni străine au dat stenografi de valoare, cari au putut păstra cu absolută fidelitate cuvântările marilor oratori ai neamului nostru?

Cred că după cum englezul, Ungarul, Danezul, Germanul etc. se slujesc de alfabetul latin pentru a scrie limba lor, după cum acelaș alfabet *Morse* servește spre a transmite telegrame în toate limbile din lume, acelaș alfabet stenografic ar putea, indiferent de naționalitatea celui care l-a întocmit, slui tuturor dacă ar fi perfect adaptabil unei limbi, putând reda cu absolută fidelitate discursurile celor mai repezi oratori. Dacă în telegrafia aparatul americanului *Morse* a fost înlocuit cu cel al englezului *Hughes*, acesta cu al francezului *Baudot*, înlocuit și el cu al italianului *Marconi*, enunai pentru că unul constituie un progres față de celalt. Dacă nu ne-am mulțumit cu adaptarea lui *Bozianu* din 1861 după *Taylor* și s'au adaptat limbii românești alte stenografii și s'a căutat crearea unui sistem original românesc, a fost din convingere că un sistem e mai bun decât celalt, și că cercând un sistem original, stenografia în general face un pas înainte; ar fi vinovat altfel cel care din meschină ambițiune ar ținde să înlocuiască lucrul care s'a dovedit bun cu ceva mai rău, dar care e al lui; patriotizmul care luptă distrugând ceea ce e bun, este vinovat.

Nu tot ce e nou este mai bun, dar ce este mai nou a putut profita de experiența trecutului spre a deveni mai bun; lumea pleacă dela complicat spre a ajunge cu greu, treptat, la simplu. *Tirone* stenografia cu alfabetul obișnuit latin foarte puțin prescurtat, și ca să poată scrie repede cu dâșul îi trebuia fel de fel de prescurtări de terminațiuni, prefixe. Au trebuit sute de ani până când, tot simplificându-se alfabetul latin, s'a redus la o simplă linie dreaptă și la o linie curbă — cum e alfabetul din 1786 al lui *Taylor*. Cum liniile acestea, 9 la număr, nu-i ajungeau, li-a adăugat ba o buclă, ba un cârlig, a eliminat vocale și așa s'a ajuns la stenografia care s'a răspândit în toată lumea, de care se slujesc astăzi încă în parlamentul românesc toți stenografi în afară de patru: autorul acestui articol și trei elevi ai săi.

La 1813 un francez *Conéan* de *Prépean* văzând defectul lipsei de vocale, a avut ideea, spre a avea semne suficiente, să dea câte două mărimi fiecărei litere: de ex. o verticală mică să însemne *P* aceeași verticală de 3 ori mai mare: *B* | o orizontală mică *T* — aceeași orizontală de 3 ori mai mare — *D* etc. etc. I-a rămas astfel disponibile bucla și cârligul, care în *Tay-*

În anii trecuți „Păstorul ortodox” câștigase mult prin colaborarea câtorva dintre profesorii Facultății de Teologie din București *D. Boroianu* și *Mihălcescu*, cari au imprumutat întregii reviste un caracter, întrucâtva, științific.

În anul următor, 1903, apare în București *Buciumul bisericesc*, radactat de un comitet (al cărui suflet era un bătrân funcționar, *D. I. Predescu*). Era un bucium de alarmă împotriva unor lucruri cari erau sau cari păreau nedemne la unii oameni stătători în fruntea bisericii, și ale căror fapte se căutau a se da pe față pentru a servi la cunoașterea autorilor lor.

S'au spus multe lucruri adevărate alături de unele neadevărate și adesea, în cele vr'o 6 numere apărute, s'au descoperit lucruri așa de urâte, încât e de mirare că ele n'au avut un ecou mai îndelungat și urmări mai grave. Și aceasta pentru motivul că foia nu prea era citită, din cauză că venea din un loc necunoscut și nu reprezintă o putere mai pronunțată. Aceasta a și fost cauza că *Buciumul* a încetat în curând, după 4 luni de apariție.

Tot în 1903 apare în Arad *Lumina și adevărul*, și tot atunci (la 3 August) apare în București *Lumea ortodoxă*, revistă săptămânală, organ naționalist ortodox. Apare în trei ediții. Director — proprietar *A. C. Brăescu* dela *Scurta*.¹

„Suntem singurii, — zice cuvântul-program — cari revendicăm drepturile religioase, economice și politice ale neamului, de opotrivă încălcate. *Gazeta „Lumea ortodoxă”*.”

¹ A apărut până la 24 Ian. 1904.

astăzi numai ea reprezintă conștiința poporului român din trei provincii: Dobrogea, Moldova și Valachia (!), și Dumnezeu părinților noștri n'o va lăsa.”

„Lumea ortodoxă” a apărut ca apărătoare a ortodoxiei, împotriva propagandei catolice, o apărătoare pe care o plătiu bani ortodoci, veniți din Rusia. De aici o atenție deosebită pentru tot ce e rusesc — cu mult mai mult decât pentru ce e românesc — și împotriva a tot ce duce la o altă influență străină, atât în politică cât și în viața bisericească. A dat o luptă turbată împotriva catolicilor, pe cari îi bănuia și la cea mai ușoară adiere de vânt, — și împotriva jidanilor din Moldova precum și împotriva lui *Drang nach Osten* — împotriva Austriei și a Germaniei, cari ar cutropi întreg Românismul cu influința lor, pe care noi trebuie să o înlocuim cu una — rusească.

Intrucât poate fi privită „Lumea ortodoxă” ca foaie a bisericii ortodoxe, e greu de precizat. Că mulți oameni de ai bisericii se vor fi bucurat de apariția ei, aceasta se poate crede, precum se poate crede și aceea că ea a luptat cu un oare care succes împotriva propagandei catolice, dar că bisericii ortodoxe nu i-a adus cine știe ce servicii, aceea e mai presus de ori ce îndoială. — *D. Brăescu* dela *Scurta* a mai redigat un jurnal cu acelaș program: *Vremea*, care a apărut după încetarea „Lumei ortodoxe” și a dispărut la 1905 (Ianuarie).

În anul 1904 apare la Curtea-de-Argeș o nouă foaie bisericească: *Calea Vieții*, pe care o conduce *Ec. St. V.*

Predeanu. Alături de articole bunișoare și instructive se găsesc și aici schițe de ale dlui *Rădulescu-Niger*, cari au aceleași calități ca și cele despre care s'a vorbit mai înainte. Revista apare și azi.

Tot în anul 1904 apare în București *România ortodoxă*, redactată de *Dr. B. Mangăru*. Au apărut numai 3 numere, din cari nu se poate ști ce voia să aducă noua revistă pe seama bisericii. Acești numeri apărutici cuprind mai mult critice la adresa câtorva bărbați ai bisericii, a căror înlăturare dela oficiile înalte ar fi dorit-o.

În sfârșit tot în anul 1904 (5 Oct.) mai apare în București încă o revistă: *Lumea ortodoxă*, „organul intereselor bisericii ortodoxe și clerului român, redactată de un comitet”. Programul „Lumei ortodoxe” era: „apărarea intereselor materiale ale bisericii și ale clerului”. În numărul prim avea articole despre „biserica în educațiunea poporului; rolul important pe care ar trebui să-l aibă preotul din punct de vedere social” etc. — În nr. 2 redactorii aduc la cunoștința cititorilor că „disputându-li-se titlul de proprietate de un ziar politic, care se zice că ar fi apărut odinioară cu acelaș titlu” — spre a nu fi bănuiați că fac politică, au hotărât a schimba titlul ziarului din „Lumea ortodoxă” în acela de *Vocea ortodoxă română*, fără însă a schimba ceva din program.

(Va urma.)

¹ Acel „odinioară” era anul precedent, în care apărea „Lumea ortodoxă” alui *Brăescu* dela *Scurta*.

lor fac parte integrantă din consoană, și a putut, fără să aibă traseu mai lung, să scrie și cu vocale. (Stenografia Duployé e numai o perfecționare a stenografiei lui Prépéan).

La 1834 germanul Gabelsberger, văzând călătoriile număroase, ale alfabetelor geometrice și varietatea de direcțiuni a literelor, a creat o nouă stenografie foarte *culcată spre dreapta*, ca și scrisul obișnuit german.

Din aceste trei stenografii derivă sutele de stenografii cunoscute sub ce e mai variate numiri, apărute până astăzi.

Dacă Prépéan (Duployé) are semne în toate direcțiunile, ceea ce e un defect, Gabelsberger are litere prea complicate: u, D, u, sunt cât trei litere din Duployé, N cât 2 consoane etc. etc., iar învățarea legăturilor literelor cuprinde reguli atât de migăloase, o siguranță de traseu atât de anevoioasă de căpătat fără stăruitoare exerciții, încât nu cred să poată vreodată stenografia Gabelsberger prinde rădăcini la Români din Regat, cel puțin (Rădăci, Suceveanu aveau cultură germană, Stoeneșcu n'a stenografiat cu Gabelsberger, Kohn e ovreiu). Românul e inteligent, pricepe lesne, dar dacă-i voi cere muncă stăruitoare pentru a spune fie chiar la un zețat superior, nu o va putea da.

Cu migăloșimea regulilor și alfabetului lui Gabelsberger nu s'a putut împăca, deși având o mamă germană, cu toată cultura-i germană, nici spiritul superior, atât de nobil și de nervos al lui Suceveanu. A încercat o primă modificare a alfabetului Gabelsberger la 1872, n'a fost multămit de dânsa, a încercat a doua oară cu toată munca neînchipuită, îngrozitoare ce trebuie ca de bunăvoie să uitați cele ce ai învățat într'atât de bine, încât să fi devenit aprcape mișcări reflexe, pentru ca să înveți să scrii cu aceeași înțesală cu un alfabet radical schimbat; Suceveanu a încercat deoi o nouă modificare a alfabetului Gabelsberger la 1882, sperând să-i fie dat a crea prin această refacere a stenografiei germane o stenografie națională românească. Ni-a dat o lucrare care va face să se pronunțe cu respect numele lui Suceveanu de toți cei ce se vor ocupa de stenografie la noi, în care a pus tot sufletul lui cald de român iubitor de neam, în care, cu un stil sălăreț, nervos scriitor de inteligență, ni-a vorbit despre planurile lui, de un sistem de abrevieri ce-l va explica. Din alfabetul lui Gabelsberger, a înlăturat literele prea lăbățate, a grupat după fonetism pe cele lalte și a injectat parcă greoaia stenografie germană cu sânge vii latin. Din nefericire însă, cartea lui Suceveanu a rămas neisprăvită, o boală de nervi i-a oprit munca rodnică și Eugeniu Suceveanu a perit, în Noembrie 1895, zdrobit sub roțile trenului cu care se întorcea la casa părintească, punându-și singur, se zice, capăt zilelor. Era în vârstă de 43 ani.

Părintele V. Turtureanu, paroh în Calanfidești, lucrează, știu, pe baza manuscriselor rămase de Suceveanu, la completarea operei lui. Dorim din inimă ca, asimilându-și concepția lui rodnică să putem avea cât mai de grabă complectată opera sa. Stenografia Gabelsberger, astfel simplificată, va forma atunci și dânsa la noi stenografi de valoare.

Cât privește acum sistemul meu de stenografie românească, el se bazează pe următoarele puncte:

1. un alfabet cu vocale *culcat spre dreapta*, compus însă numai cu linii simple fără adaus de bucle și cârlige (cum e alfabetul Gabelsberger).

2. cu cât un sunet e mai frecvent în limba românească cu atât să aibă un semn mai ușor de scris.

3. cu un minimum de abrevieri să se poată nota cu scrupuloasă exactitate cel mai repede orator.

4. cele scrise să se poată citi fără ezitare după or câtă trecere de timp de ori ce adept al sistemului.

Vor judeca cei nepărtinitori și competenți, dacă am izbutit a da nu numai o stenografie originală românească, dar să contribuim și la evoluțiunea spre progres a stenografiei.

Criticele ce le aduce dl. Tițeiu adaptării mele a stenografiei Duployé, sunt greșite; dovedesc:

„Semnul O e prea mare”: răspund: semnul S la Suceveanu cuprinde literele „OKI” din Duployé. Semnele „Ge, T, J trec peste sfera stenografiei” răspund: Semnul lui Ge, J se întâmplă să fie identic cu Ge din Suceveanu, iar litera mea S are valoarea literei A la Suceveanu!

„Abrevierile vor fi grele de reconstituit”. Răspund: discursurile dlui Iorga, recunoscut ca cel mai greu de stenografiat dintre toți oratorii români, mi se transcriu de colegi și elevi cari nici n'au auzit rostindu-se discursul.

Altele sunt defectele stenografiei Duployé, în ori ce caz superioară stenografiei Gabelsberger, stenografia aceasta franceză fiind mai aproape de spiritul românesc decât stenografia germană mult reputată; dovadă că cunosc și am căutat să înlătur defectele constatate o face tratatul meu de abrevieri din 1909, o face stenografia mea originală.

Rugându-vă, onorate domnule redactor, a ierta lungimea scrisorii mele, vă rog a primi expresiunea distinsei mele considerațiuni.

Henric Stohl
Stenograf-revizor al Camerei,
șeful redacției Agenției Te-
legrafice Române. Str. Izvor
139*)

NOUTĂȚI

Sfântul sinod al bisericii autodoxe gr. ort. din România se întrunește în sesiune ordinară de primăvară Joi, în 26 Maiu nou, în București, iar consistorul superior bisericesc își termină lucrările mâine, Marți.

Comitele suprem Walbaum, a cărui instalare solemnă s'a făcut astăzi aici în Sibiu, la plecarea sa din Sighișoara, unde a fost mai înainte primar al orașului, a fost obiectul unor frumoase ovățiuni. În vederea meritelor pe cari și le-a câștigat întru dezvoltarea și modernizarea orașului, consiliul comunal l-a ales cetățean de onoare, a botezat o stradă după numele său și i-a comandat chipul în oleu, pe sama salei de ședințe în care s'au hotărât, sub presidenția sa, atâtea lucruri bune pentru orașul Sighișoara. Mai era să i se aranjeze și un conduct de torțe, dar la dorința comitelui suprem s'a abandonat ideea, destinându-se banii pentru alte scopuri de interes public.

Achitat. Domnul avocat din Deva Francisc Hossu-Longin, condamnat din partea curții cu jurați din Oșorheia la un an temniță de stat și 1000 de coroane amendă, a fost achitat din partea Curiei regatești pe motivul, că articolul înierminat, care fusese publicat în „Gazeta Transilvaniei”, nu conține agitație.

Promoție. Sâmbătă a fost promovat la universitatea din Cluj doctor în filosofie petroholul din Vulcan, dl. Sebastian Stanca, fost colaborator intern al ziarului nostru.

Ziua de 3 Mai. Din Viena ni se scrie, că românii vienezi au serbat amintirea memorabilei zile de 3 Mai, făcând o excursiune pe Kahlenberg. S'au ținut frumoase cuvântări, s'au cântat cântece naționale și la sfârșit s'a întins o horă largă. Cei întruniți au trimis mai multe telegrame la adresa luptătorilor pentru neamul românesc.

Hymen. Domnișoara Anuța Moldovan, din St. Mihail sup. și învățătorul Leonte Canja, din Vidolm, fidați.

— Aneta Negescu și Ioan Ciora absolvent de teol. fidați.

Știre din America. Dl. Iuliu V. Ioanovici, redactor al ziarului „America”, s'a retras din redacția acestui ziar, și în 14 Mai a părăsit orașul Cleveland, plecând acasă în patria sa.

Adunarea generală a reuniunii pentru înfrumșetarea Sibiului se ține Marți în 24 Maiu n. la 5 ore d. e. în sala dela primărie.

Dela reuniunea generală de consim în Sibiu ni se scrie, că prăvălia sa, deschisă cu ziua de 4 Maiu, se bucură de o mare și neobișnuită frecvență din partea membrilor săi, al căror număr se urcă până acum la 787. Pentru ca publicul să fie servit cât mai repede, se recomandă membrilor, să-și facă cumpărăturile înainte de amiază între 10 și 12, iar după amiază între 2 și 5 în localul din Strada Pintenului nr. 2-4. — Aceeași reuniune mai anunță, că începând de Joi, 26 Maiu, își deschide măcelăria proprie pe Piața mică nr. 23 (mai înainte măcelăria lui Roshus și Schmidt), unde se poate cumpăra carne de vită. Vânzarea cărnii de vită și de porc se va începe cu ziua de 1 Iunie nou.

*) Aș fi foarte recunoscător celor cari ar putea să mi dea lămuriri despre activitatea stenografică peste muniți și în special celor cari mi-ar ajuta a completa datele biografice ce le am despre Dumitru Răduci și prietenul și tovarășul de muncă al acestuia în dieta sibiană, Moise Braniște.

Avere de scriitor. Umoristul american Mark Twain a lăsat unicei sale fiice o moștenire de 5 milioane de coroane.

„Speranța”. Primim la redacție sub acest titlu o foaie litografată și redactată de dl. Ioan Trofin în Viena. Foaia se publică din dorința de a pune bazele unei foi românești în capitala austriacă. Primele două numere cuprind articole și informațiuni privitoare la mișcările românilor din Viena, glume, anedote ș. a.

Petractarea finală în procesul locotenentului Hofrichter s'a amânat, și anume din motivul că medicii vor avea de nou să viziteze starea facultăților spirituale, de care dispune cel arestat.

Mare falsificare de bani s'a descoperit în Sofia Bulgariei. Falsificatorii au fabricat bancnote bulgare, sârbești și românești. Au pus în circulație bani falși în sumă de un milion de franci. O parte dintre făptuitori au fost arestați.

Defraudare. În administrația ziarului „Pesti Hirap” s'a descoperit o mare defraudare. E vorba de peste un pătrar de milion de coroane. Doi dintre administratori, cu numele Löffler și Wittenberg, au fost deținuți. O parte din banii defraudați s'au găsit în urma unei percheziții domiciliare făcute la acești doi administratori.

Aviatică. Osmont, un aviator francez, a făcut zilele acestea pe platoul dela Cotroceni mai multe sboruri pe un biplan Farman. Trei din sboruri le-a executat având cu sine câte un pasager; — la a patra ascensiune a luat parte principele Carol, care a rămas încântat de prima sa călătorie aeriană. Un public numărös a asistat la aceste interesante sboruri.

Peary, exploratorul, a fost în zilele din urmă serbătorit în multe locuri cu mare pompă. Societatea geografică din Londra a ținut o adunare stăluie, condusă de președintele său Darwin, fiul vestitului naturalist Charles Darwin. Președintele acestei societăți a salutat pe admiratul Peary „ca pe cea dintâi și unica ființă de om, care însoțit de câțiva tovarăși, a pătruns până la polul pământului nostru”.

Afacerea Haverda își are iarăși senzația: Aladar Iănosy s'a prezentat procurorului în Seghedin în 19 Maiu, și a cerut să fie arestat, căci jurații l-au achitat fără ca el să fie vrednic de achitare. A declarat, că a omorât pe bătrâna Haverda în urma îndemnuirilor stăruitoare ale fiicei acesteia și ale lui Vojtha. Iănosy până acum n'a fost arestat, ci transportat la Budapesta; de aici, ca individ fără ocupațiune, a fost escortat la Pressburg, locul nașterii sale.

La fondul Dr. D. P. Barciannu pentru ajutorarea călfelor (sodalilor) fără lucru, al „Reuniunii meseriașilor români sibiieni” au mai dăruit: Ioan Cârneaș, inv. curelar (originar din Aciliu) 50 bani, P. Tincu, funcționar la „Albina” 40 bani, Vesile Jina, paroh (Subpeatră) 1 coroană, Cornel Păcurariu, inv. fronzelar (orig. din Tilișea) 50 bani, Nicolae Lazar, cleric o. II. 20 bani și Vic. Tordășanu, prezid. 10 bani.

Vânătoare de fluturi. Mai înainte vreme alergarea după fluturi era o joacă de copii; astăzi însă vânătoarea de fluturi este o adevărată ramură de comerț. Pe an se prind cam o sută de milioane de fluturi pentru a fi vânduți. În colecțiile franceze se găsesc cinci miliarde de insecte de acestea; unele exemplare sunt foarte scumpe. De pildă, un amator entuziast francez a plătit 5 mii de franci pentru un fluture din republica americană Venezuela. În Londra se află și un palat al bursei de fluturi. Ca aproape orice marfă, așa și marfa aceasta începe să se falsifice, și înău cu o rară măiestrie. În zilele noastre trăiesc din comerțul cu fluturi cam 25 de mii de oameni.

Premiare de vițele și junince de prăsilă. La cererea comitetului central al „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiu”, în minister a acordat numitei Reuniuni un ajutor de 400 cor., din care să creieze mai multe premii, cari să se distribuie între acei economi de vite, cari au dovedit, că și-au iernat în mod corăpunzător vițelele și junincele de prăsilă. Din suma de 400 cor.: 200 cor. se împart între economii de vite din ceroul preitoral al Săliștei, iar 200 cor. al Cisnădiei. Cum premiarea se va face în zilele prime ale lunii Iunie, detaliile premiarei comitetul Reuniunii le va publica în scurtă vreme.

Cărți și reviste.

Două cuvântări ale P. S. Sale Domnului Dr. Miron E. Cristea, episcopul ortodox român al Caransebeșului, tip. Diecezană 1910. O broșură de 30 pp. Conține cuvântările rostite de P. S. Sa la hirotonirea de episcop în 20 April v. și la instalarea în scaunul episcopesc în 25 Aprilie v. 1910.

Două cărți bune. Domnul Toma Dragomirescu sub-cassier la Banca Națională a României, după o muncă grea și migăloasă a scos la lumină două scrieri economice sociale de mare valoare, anume: „Istoricul băncilor din România și al tuturor instituțiilor de credit ale statului și societăților de asigurare, cu o statistică generală”, și „Despre funcționarii comerciali și industriali, cu privire asupra agriculturii, industriei și comerțului”. Se vinde prima cu 1 leu 50 bani, a doua cu 1 leu. Se pot comanda și prin librăria arhidiecezană din Sibiu.

„Minerva”, institut de arte grafice și editură în București, a mai scos din tipar următoarele cărți bune românești: M. Sadoveanu, *Povestiri de seară*, prețul 2 lei. C. Sandu-Aldea, *Ape mari*, prețul 2 lei. D. Anghel și St. O. Iosif: *Cirezul lui Lucullus*, prețul 1.50. B. P. Hasdeu: *Ursula*, roman istoric, prețul 2 lei și G. Tutoveanu: *Albastru*, poezii, prețul 1 leu. Din „Biblioteca Minervei” au apărut apoi broșurile următoare: *Siberiana*, trad. de Vasile Sadoveanu, în zile de vacanță de I. Boteni, *Apele Primăverii* vol. I. și II de Turgeneff, *Nuvela de Cehov*, *Constantinopolul*, vol I și II traducere de N. Pandele. Prețul fiecărei broșuri e 30 de bani. În Biblioteca Teatrului Național a apărut *Electra*, tragedie de Sofocle, trad. de G. Murnu. Prețul 35 bani.

„Biblioteca pentru toți” nr. 572 conține delicioasa povestire *Albina de Anatole France*. Acest autor cu drept cuvânt trece astăzi drept cel mai artist prozator francez și operele lui prin calitățile strălucitoare ale stilului și prin subtilitatea gândirii, sunt prețuite în cel mai înalt grad de admiratorii frumosului în artă. „Albina” e o poveste pentru copii și dela început Anatole France, zice în privința ei: „Numai aceia cari se mulțămesc cu desfătări pline de nevinovăție, mă vor citi până la capăt”. Și adaugă: „Li rog pe dânsii să povestească *Albina* mea copiilor lor, dacă au copileși”. Versiunea românească e curgătoare și făcută cu multă pricepere literară. Prețul 30 de bani. Se află de vânzare la toate librăriile. Catalogul complet al acestei „Biblioteci pentru toți” cuprinzând aproape 600 de volume a se cere la librăria editoare Leon Alcala — București.

Poșta ultimă.

Instalarea comitelui suprem Walbaum.

Astăzi s'a făcut cu solemnitatea obicinuită instalarea noului comite suprem al comitatului Sibiu, *Frideric Walbaum*. Congregația comitatului, convocată anume spre acest scop, a fost bine cercetată. Aproape toți membrii ei erau prezenți. S'a cetit scrisoarea de adio a fostului comite suprem *Gustav Thalmann*, căruia i s'au făcut ovățiuni.

O delegațiune a invitat pe noul comite suprem la ședință. Când a intrat în sală i s'au făcut frumoase ovățiuni. A depus jurământul, apoi a rostit o pătrunzătoare vorbire de program, în care a promis, că va apăra, nu numai drepturile celor de sus, față de cei de jos, ci și drepturile celor de jos, față de cei de sus. L-au salutat apoi următorii: Dr. Carol Wolff, în numele Sașilor, Dr. L. Lemény, în numele Românilor și notarul public regesc *Gav. Zăgonyi*, în numele Maghiarilor.

După încheierea ședinței au urmat recepțiunile. În numele bisericei noastre a felicitat pe noul comite suprem I. P. S. Sa Arhiepiscopul și Mitropolitul *Ioan Meșianu*, însoțit de Preacuvioșii Lor Dr. *Ilarion Pușcariu*, Arhimandrit, și Dr. *Eusebiu R. Roșca*, Protosinel. Când punem foaia sub tipar, să ține banchetul. Amănunte vom aduce în numărul viitor.

Nr. 144/1910.

[179] 2-3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de paroh în parohia de cl. III-a Bătrâna, în protopresbiteratul Dobra, să scrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasonate în coala B. pentru întregirea dotațiunei dela stat.

Alesul paroh are să se conformeze §-lui 26 din Regulamentul pentru parohii (ed. din 1909).

Cererile concursuale provăzute cu documentele necesare sunt a se înainta subsemnatului oficiu în termenul deschis.

Dobra, la 15 Aprilie 1910.

Oficiul protopresbiterat gr.-or. rom. al Dobrei în conțelegere cu comitetul parohial.

Iosif Morariu
protopop.

Nr. 340/910.

[176] 3-3

Concurs nou.

Pentru ocuparea postului de paroh în parohia vacantă de cl. I, din Apoldulmic tractul Mercurei, se scrie concurs nou conform dispozițiilor consistoriale cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasonate în coala B. pentru întregirea venitelor preoțești dela stat.

Doritori de a ocupa acest post au a-și așterne rugărilor provăzute cu documentele necesare la oficiul protopresbiterat subsemnat în termenul sus indicat având a se prezenta în vre-o Duminică sau sârbătoare în biserică cu prealabila încuviințare a protopresbiterului spre a cânta, cuvânta sau celebra.

Mercuria, 30 Aprilie 1910.

Oficiul protopresbiterat gr.-or. rom. al tractului Mercurei în conțelegere cu comitetul parohial.

Avr. S. Pecurariu
protopresbiter.

Nr. 401/910.

[168] 3-3

Concurs.

În sensul veneratului ordin consistorial de deto 13 Aprilie a. c. Nr. 4057 Bis. prin aceasta să publică concurs, cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român“ pentru întregirea postului de capelan cu dreptul de succesiune în parohia de clasa a II-a*) Tohanul nou, protopresbiteratul Branului.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt jumătate din venitele parohiale fasonate în coala B. pentru întregirea venitelor preoțești dela stat.

Doritorii de a reflecta la acest post, au a-și așterne în termenul sus indicat, subscrisului oficiu protopresbiterat, cererile concursuale instruite, conform legilor în vigoare, având a se prezenta în vre-o Duminică sau sârbătoare la biserică, după prealabila încuviințare a subscrisului, înaintea alegătorilor pentru a cânta respective a oficia și cuvânta.

Zernești, în 26 Aprilie 1910.

Oficiul protopresbiterat rom. gr.-or. al Branului, în conțelegere cu comitetul parohial concurent.

Ioan Hamsea
protopop.

*) În Nr. 46 s'a publicat din greșală ca parohie de clasa III-a ceea ce rectificăm.

Licitațiune minuendă!

Se publică, că comuna bisericească din Sztrugăr (Seben megye) dă în întreprindere zidirea școalei din loc prin licitațiune publică, care să țină la 29 Maiu 1910 st. n. la 10 ore a. m.

Prețul de strigare 4000 Cor. Materialul brut îl dă comuna bisericească. Oferte să pot așterne înainte de începerea licitațiunei, dar numai astfel de oferte să primesc, în cari să fie scris precis procentul ce-l lasă din suma strigării și declararea, că cunoaște condițiunile de licitare.

Vadiul 10%, care să poate depune și în hârtii de valoare. Planul și preliminarul, precum și condițiunile mai de aproape să pot vedea în cancelaria notarială din loc ori când.

Strugari, la 27 Aprilie 1910.

Comitetul parohial:

Ioan Ghișă
paroh-președ.

Ioan Chivescu
not.

[166] 3-3

Nr. 654/1910.

(169) 3-3

Licitațiune minuendă.

Comuna politică Strugari dă prin licitațiune publică în întreprindere zidirea cancelariei notariale în 29 Maiu 1910 înainte de amiază la 9 ore. Prețul strigării 3060 coroane. Materialul brut care e înșirat în condițiunile de licitare, îl dă comuna. Vadiu 10% din prețul strigării. Oferte se pot așterne cel mult până la începerea licitațiunii. Numai astfel de oferte se primesc în care pe lângă suma hotărâtă să fie și declarațiunea că oferentele cunoaște condițiunile de licitare. Condițiunile de licitare se pot privi oricând în oarele oficiale în cancelaria notarială din loc.

Strugari, la 6 Maiu 1910.

Primăria comună.

Petrașcu
notar.

George Vlad
primar.

Publicare de licitație.

Comuna bisericească română ortodoxă Armeni protopresbiteratul Mercurei dă în 22 l. c. st. n. la 2 ore p. m. prin licitație publică minuendă în întreprindere zidirea unei nouă școale după planul și preliminarul de spese aprobate de Preav. Consistor Arhidiecezan la 26 Martie a. c. sub nr. 3411 școl.

Ofertele în scris se primesc până la începerea licitației adresate oficiului parohial gr. ort. român din Armeni.

Întreg materialul de zidire îl dă comuna bisericească. Prețul strigării 800 coroane.

Vadiul 5% dela prețul strigării.

Planul și preliminarul de spese asemenea și condițiunile de licitație se pot vedea la oficiul parohial.

Armeni, la 12 Maiu 1910.

George Petru
notar.

Vasile Spătaru
prez., com. par.

Văzut:
(175) 3-3

Avr. S. Păcurariu
protopop.

Licitațiune minuendă.

Comuna bisericească gr. or. din Dombos (Valendorf) tract. Cohalmului u. p. Lemuek dă în întreprindere prin licitațiune publică adaptarea edificiului școalei gr. or. Licitația să va țină la 15 Maiu st. v. (28 Maiu st. n.) a. c. la oarele 2 p. m. în localul școalei.

Prețul de strigare este de 1200 cor. Licitanții au a depune vadiu 10% dela prețul de strigare.

Planul și preliminarul de spese aprobate de Ven. Consistor Arhidiecezan cu Nr. 13.616 Școl. 1909 și condițiunile de întreprindere să pot vedea la oficiu parohial. Comitetul parohial își rezervă dreptul de a alege dintre oferanți pe care are voe.

Dombos, la 27 Aprilie st. v. 1910.

Din încredințarea comitetului parohial:

Samuil Popovici
paroh gr. or.

(174) 3-3

Licitațiune minuendă.

Comuna bisericească gr. or. rom. din Luța (tractul Făgăraș u. p. Făgăraș) dă în întreprindere prin licitațiune publică adaptarea edificiului școalei gr. or.

Licitația se va țină la 16 Maiu (29 Maiu st. n.) a. c. la oarele 2 p. m. în localul școalei.

Prețul de strigare este de 1847 cor. 56 fl. Licitanții au a depune vadiu 10% dela prețul de strigare.

Planul și preliminarul de spese, aprobate de Ven. Consistor Arhidiecezan cu Nr. 3455 școl. 1910, apoi condițiunile de întreprindere se pot vedea la oficiul parohial. Comitetul parohial își rezervă dreptul de a alege dintre minusoferanți pe acela, în care ar avea mai multă încredere.

Luța, la 19 Aprilie 1910 st. v.

Din încredințarea comite'ului parohial:

Valeriu Literat
paroh.

(165) 3-3

Nr. 146/1910.

[180] 2-3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de paroh în parohia de cl. III a Muncelul-mare cu filiile Boiabârzi și Muncelul-mic, să publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasonate în coala B. pentru întregirea dotațiunei dela stat.

Cererile concursuale instruite cu documentele necesare sunt a se înainta subsemnatului oficiu în termenul deschis.

Dobra, la 27 Aprilie 1910

Oficiul protopresbiterat gr.-or. rom. al Dobrei în conțelegere cu comitetul parohial.

Iosif Morariu
protopop.

Nr. 235/910.

[185] 2-3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de paroh în parohia de clasa a II-a Vălișoara se scrie concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Tel. Român“.

Venitele cu întregirea prescrișă dela stat sunt cele însemnate în coala B.

Cererile de concurs se vor înainta subsemnatului oficiu în termenul sus indicat, în care timp concurenții pe lângă observarea restricțiunilor reglementare sunt îndatorați a se prezenta în vre-o Duminică sau sârbătoare în biserică spre a cânta și predica resp. celebra.

Deva, 3 Maiu 1910.

Oficiul protopresbiterat al tractului Deva în conțelegere cu comitetul parohial.

Dr. Ioan Dobre
protopresbiter.

Publicare de licitațiune.

Pe baza planului și preliminarului de spese aprobat de Preavenerabilul Consistor arhidiecezan din 14 Aprilie 1910 nr. 4261 Epit. comuna bisericească gr. or. Arpașul-superior protopresbiteratul Avrighului, comitatul Făgărașului, dă în întreprindere edificarea unei a treia sală de învățământ pe cale de licitație publică minuendă ce se va țină Vineri, în 21 Maiu (3 Iunie) 1910 la 10 ore a. m. în edificiul școalei din Arpașul-superior.

Prețul strigării este 1500 coroane cu aceia, că comuna bisericească dă materialul și lucrători. Licitanții au să depună un vadiu de 10%.

Planul și preliminarul de spese precum și condițiunile de licitare se pot vedea la oficiul parohial gr. or. din Arpașul-sup. Arpașul-superior, 1 Maiu 1910.

Comitetul parohial.

Nr. 315/910.

Văzut:
[183] 2-3

Ioan Căndea
protopop.

Publicare de licitațiune.

Pe baza planului și preliminarului de spese aprobat de Preavenerabilul consistor arhidiecezan dto 17 Septembrie 1909 Nr. 11,107 Școl. comuna bisericească gr. or. Porumbacul superior apusean protopresbiteratul Avrighului, comitatul Făgărașului, dă în întreprindere edificarea școalei sale pe cale de licitație publică minuendă, ce se va țină Joi în 20 Maiu (2 Iunie) 1910 la 10 oare a. m. la oficiul parohial gr. or. din Porumbacul superior apusean.

Prețul strigării este 12,500 coroane respective 9780 coroane, cu aceia că comuna bisericească dă cărămida, peatra, țigla și năsipul cari după preliminarul fac 2720 cor. Licitanții au să depună un vadiu de 10%.

Planul și preliminarul de spese precum și condițiunile de licitare se pot vedea la oficiul parohial gr. or. din Porumbacul superior apusean.

Porumbacul-sup.-apus. 2 Maiu 1910.

Comitetul parohial.

Nr. 317/1910.

Văzut:
(184) 2-3

Ioan Căndea
protopop.

Epilepsie.

Cine suferă de epilepsie, sgâr-ciuri și alte boale de nervi, să ceară broșura despre aceasta. Se capătă gratuit și franco prin (231) 49-52

priv. Farmacia la Lebedă
Frankfurt a/M.

Medic român în Karlsbad.

Dr. Enea Nicola

dela facultatea din Viena

dă consultațiuni în Karlsbad,
casa „Billroth“ lângă Sprudel.

(387) 25-

Caut lângă un băiat și o fetiță

o doamnă ori dșoară inteligentă,

care să vorbească nemțește perfect.
Dau întreținere și leafă 30 coroane lunar.

Viora Dr. Ciordaș

(171) 3-3

Beiuș (Belényes).

Dela Librăria arhidiecezană se
poate procura:

Ivela, Cântecul Vetrei luminoase. Pentru voce și pian. Se vinde în favorul asilului pentru orbi „Valra luminoasă“ înființat de M. Sa Regina Elisaveta a României.

Prețul 2 coroane, plus porto 30 bani.

A apărut broșura:

MIZERIE, BOALĂ, CRIMĂ

și

DEGENERARE

sau

ALCOOLISMUL ȘI URMĂRILE LUI

d'n punct de vedere

Economic, igienic, moral și național.

De Pr. D. VONIGA.

Tipografia Nouă, Orăștie, 1910.

Broșura se estinde pe 6 coale tipar 8° și are următorul cuprins: 1. Introducere. 2. Despre beuturi în general. 3. Istoricul beuturilor spirituoase. 4. Beția și consecințele ei, în general. 5. Efectele stricicioase ale beuturilor spirituoase, în special asupra organismului omenesc. 6. Alcoolismul sub raportul morbidității și al mortalității. Tuberculoza (oftica) și morburile mentale. 7. Alcoolul și morala publică sau raportul dintre alcoolism și criminalitate. 8. Alcoolul și ereditatea, sau efectele alcoolismului asupra posterității. Copiii bețivilor. 9. În resumat: Alcoolismul — Mizerie, Boală, Crimă și Degenerare. 10. Lupta în contra alcoolismului. Combaterea beției. 11. Cauzele alcoolismului. 12. Plan de învățământ antialcoolic.

Prețul broșurei 1 cor. 60 fl. Se poate procura la autor în Gyirok și la toate librăriile.

(178) 2-10

Unde se pot procura

REVERENZI

croite cu chic și lucrate bine? Numai la

IOAN PETRAȘCU

măestru croitor, Sibiu, Str. Cisnădiei Nr. 30,

pentru că el le croește foarte bine și pe lângă că le lucră din material bun le face și cu un preț de tot moderat și la caz de urgență le poate face în timpul cel mai scurt posibil.

Să mergem dar la el, să sprijinim industria românească, căci numai astfel putem deveni tari și mari!

[94] 21-52

Telefon 172.